

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ, ГІГІЄНИ
ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

25 березня 2026 р

м. Київ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ, ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ
(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

25 березня 2026 р.

за загальною редакцією
член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука

м. Київ

2026

УДК _613+574]:061.3

Головний редактор: Омельчук С.Т. член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор

Заступник головного редактора: Гринзовський А.М. д.мед.н., професор, Вавріневич О.П. д.мед.н., професорка.

Технічний редактор: доцент кафедри гігієни та екології НМУ імені О.О. Богомольця к. мед. н., доцент Кондратюк М.В.

Редакційна колегія:

БАРДОВ В.Г. – член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор;

ГАРКАВИЙ С.І. – д.мед.н., професор;

ГРУЗЄВА Т.С. – д.мед.н., професорка;

ПЕТРУСЕВИЧ Т.В. – к.мед.н., доцентка;

КОРШУН М.М. – д.мед.н., професорка;

ШИРОБОКОВ В.П. – академік НАН та НАМН України, д.мед.н., професор;

ЯВОРОВСЬКИЙ О.П. – академік НАМН України, д.мед.н., професор.

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 25 березня 2026 р.) / за загальною редакцією член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука. – К., 2026. – 337 с.

У матеріалах науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 25 березня 2026 р.) висвітлено актуальні питання гігієни, екології та громадського здоров'я: хімічну й біологічну безпеку, якість повітря, води та харчових продуктів, вплив шуму, мікропластику, пестицидів і воєнних чинників на здоров'я населення. Основний акцент зосереджено на міждисциплінарному підході до оцінки ризиків, профілактики захворювань, розвитку кадрового потенціалу, гармонізації національних практик із європейськими стратегіями та післявоєнного відновлення України.

УДК _613+574]:061.3

Електронна версія збірника містить додаткові публікації, що з технічних причин не увійшли до друкованого примірника.

У разі повного або часткового використання матеріалів збірника посилання обов'язкове.

© НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця

захисту широкого спектру культур від комах-фітофагів з огляду на їх високу ефективність при низьких нормах витрат, унікальний механізм дії та їхній регуляторний статус у Європейському Союзі.

РОЛЬ ПСИХОЕМОЦІЙНОЇ САМОРЕГУЛЯЦІЇ У ПРОФІЛАКТИЦІ АДИКТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ: ОЦІНКА ПРОГРАМИ «ВЕКТОР СТІЙКОСТІ»

Шульга Н.О., Бібик І.Г.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Актуальність. Поширення адиктивної поведінки серед учнівської молоді залишається критичною загрозою громадському здоров'ю. Підлітковий вік, що супроводжується інтенсивною психофізіологічною перебудовою та підвищеною конформністю, потребує впровадження новітніх профілактичних стратегій. За даними сучасних моніторингових досліджень, середній вік першої спроби тютюнопаління та вживання алкоголю в Україні становить 13–15 років. Традиційні методи, засновані на залякуванні, демонструють низьку ефективність, оскільки не формують у підлітків навичок подолання стресу та соціального тиску. Наукове обґрунтування програм, спрямованих на розвиток життєвих навичок та зміцнення резистентності, є пріоритетним завданням сучасної гігієни дітей та підлітків.

Матеріали та методи. Проспективне порівняльне дослідження проводилося протягом 2024–2025 н. р. на базі закладів загальної середньої освіти. Вибірку склали 120 учнів 8–9-х класів (середній вік $14,2 \pm 0,5$ року). Респонденти були розподілені на основну групу (60 осіб), де впроваджувалася авторська програма «Вектор стійкості», та контрольну групу (60 осіб). Методологія програми базувалася на принципах когнітивно-поведінкової терапії та включала блоки психоемоційної саморегуляції, соціальної компетентності та формування позитивної мотивації до ЗСЖ. Оцінка ефективності проводилася за допомогою валідизованих опитувальників (шкала

тривожності Спілбергера-Ханіна та ін.) до початку та через 6 місяців після втручання. Статистична обробка результатів проведена з використанням t-критерію Стьюдента.

Результати. Первинна діагностика виявила досвід тютюнопаління у $24 \pm 3,9\%$ підлітків та вживання алкоголю у $18 \pm 3,5\%$. Високий рівень особистісної тривожності зафіксовано у $42,5 \pm 4,5\%$ осіб, що зворотно корелювало зі здатністю протистояти груповому тиску ($r = -0,64$ при $p < 0,05$). Після завершення курсу в основній групі рівень ситуативної тривожності достовірно знизився з $39,2 \pm 3,1$ до $28,4 \pm 2,4$ бала ($p < 0,01$), тоді як у контрольній групі значущих змін не спостерігалось - $38,8 \pm 3,2$ бала ($p > 0,05$). Готовність до вживання психоактивних речовин в основній групі знизилася на $44,2 \pm 5,2\%$ ($p < 0,05$). У контрольній групі відзначено негативну тенденцію: частота спроб вживання електронних сигарет зросла на $12,6 \pm 1,4\%$. Аналіз самозвітів підлітків основної групи засвідчив зростання впевненості у вирішенні конфліктів у 1,8 рази.

Висновки. Впровадження програм, фокусованих на зміцненні психічного здоров'я та емоційного інтелекту, демонструє вищу превентивну ефективність порівняно з традиційними підходами. Статистично підтверджене зниження рівня тривожності та формування навичок резистентності свідчать, що психологічна стійкість є ключовим захисним фактором. Програма «Вектор стійкості» може бути рекомендована для широкого впровадження в освітній процес.